

ЗДОРОВИЙ СОЦІУМ — ПРОЕКТ ХХІ СТОРІЧЧЯ

З погляду міжнародних і національних експертів, психологічні наслідки Чорнобильської катастрофи належать до найрозповсюдженіших та найскладніших для подолання. Виходячи з цього і народилася ідея створення в Україні, як один з проектів ЮНЕСКО-Чорнобиль, центрів соціально-психологічної реабілітації. Три з них — у містах Славутичі, Іванкові та Бородянці — нещодавно відсвяткували своє 5-річчя і впевнено та успішно крокують у ХХІ сторіччя. Тепер — під егідою ООН. У стадії «запуску» ще один центр в місті Коростені.

— *Пані Оксано!* — *звернулася кореспондент «ВЧ» до координатора Чорнобильської програми ООН в Україні О. ГАРНЕЦ.* — *Які наслідки мають ваші центри соціально-психологічної реабілітації в «боротьбі» з наслідками Чорнобильської катастрофи?*

— Це одне з найскладніших питань. Тут я дозволю собі посплатись на соціологічні опитування, які робились на початку минулого вже року. Опитували дітей шкільного віку і дорослих. Просили їх оцінити доцільність існування центрів у містах, містечках, де живуть, особисто для кожного. Мене дуже вразило, що діти, які «прописались» до центру, в переважній більшості

получніший. Тут прогресивна адміністрація. Одного разу зрозумівши, що може виникнути ситуація загострення, порозумілись. Відтоді й підтримують центр. Разом проводять спільні акції. Кілька разів тому в Славутичі, коли почались розмови про закриття ЧАЕС, різко підвищився рівень напруги і тривоги. Центр підключився до цієї проблеми. Створили нічний телефон довіри і плідно працювали. В Іванкові та Бородянці адміністрація прохолодніша у ставленні до центрів. Зараз трохи і там становище змінилось на краще.

— *Тобто, центри перетворились на своєрідні культурні осередки?*

ляв, ми зібralись помирати. І дайте нам «гробові», щоб ми дочекались, поки вони нам згодяться.

— *Що ж може ООН, яка підхопила роботу над проектом ЮНЕСКО?*

— ООН зараз знову намагається зібрати кошти на гуманітарні програми, і це підкреслюється. На «саркофаг» зібralи майже 357 млн. доларів донорських грошей. А гуманітарні програми посуваються млявіше, і тут донорів треба зрозуміти. Не всім ясно, як це через майже 14 років гуманітарний аспект Чорнобиля — все ще проблема. І от сьогодні ООН, наші національні інституції, МНС України і комітет Верховної Ради працюють над тим, щоб розтлумачити світу — чому і досі Чорнобиль все ще гуманітарна катастрофа. Вперше я почула від пана Холоші — заступника Міністра МНС України, що «Чорнобиль є планетарною катастрофою не завдяки технічним наслідкам, а більше гуманітарним». Це найточніший вислів. Дивіться, що відбувається. Були люди, які безпосередньо зазнали шкоди від Чорнобиля. У них народились діти, на яких перекладено весь тягар Чорнобильських проблем. І далі напруження передається наступним поколінням. Ще на нас чекають онуки, правнуки Чорнобиля. Ми musимо виставити заслін законсервованому відчуттю жертви. Це і є завданням наших центрів — подолання синдрому жертви» і соціальної пасивності. Тут і зловживання алкоголем, наркотиками, як неконструктивний вихід. Зростання числа самогубств і злочинів...

— *Пані Оксано, розпочався 2000-й рік, ми — на порозі в ХХІ сторіччя. Що б ви особисто хотіли побажати і нашим читачам?*

— Хочу звернутись до простого людського... Щоб вижити і продовжитись, на мій погляд, нам всім треба просто взаєморозуміння. Щоб менше конфліктів залишилось не врегульованими. Давайте спробуємо навчитись прощати і широко йти назустріч одне одному... Тоді багато проблем вирішиться. Коли це трапиться, ми станемо здоровішими і розумнішими. І наші центри саме для цього. Психологічне здоров'я — багато важить... І для майбутнього особливо.

Отже, будьмо здорові, а до того й щасливі!

Сусанна ЧЕРНЕНКО.

відзначили: «хочемо тут працювати, як станемо дорослими». Це значить, вони бачать джерело позитивного впливу. Близько 90 відсотків вказали, що одержують в центрі психологічну підтримку. Вона різна. Сюди входить і допомога з розв'язання сімейних проблем, і безкоштовні, як у Бородянці, курси англійської мови. У Славутичі працює по неділях гімназія для дівчаток і хлопчиків, де запроваджено уроки з етики, правил хорошого тону, умінню триматись і комунікабельності, необхідної у зав'язанні ділових, товариських та партнерських стосунків.

— *А як сприймають центри адміністративні місцеві установи?*

— Славутичський центр соціально-психологічної підтримки в цьому розумінні найблаго-

— Можна і так сказати. Центри створюють атмосферу психологічного здоров'я.

— *Зону підвищеної уваги?*

— Безперечно. Тому і з'являються так звані волонтери. Знаєте, ми навіть передбачити не могли такого розвитку волонтерського руху. Серед них немало підлітків. Замість того, щоб вештатись по вулицях і трощити, ламати, вони приходять до центрів і добровільно допомагають.

— *Шукають як реалізувати себе в соціальному плані?..*

— ...І соціальній адаптації. Адже завдання центрів не тільки в допомозі, а й в поштовху до того, щоб людина, яка в наслідком наших пост-соціалістичних психологічних установок сама почала рухатись. В тому числі і тенденції пост-Чорнобиля. Мов-